

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

VOORWOORD

De overgang van het voorbije jaar naar het nieuwe brengt onherroepelijk een stroom van terugblikken met zich mee. Natuurrampen, gewelddadige incidenten, menselijke drama's, sportieve hoogtepunten en politieke gebeurtenissen flitsen over het scherm. Ik kijk er niet graag naar. Ik word een beetje droevig van al die ellende en het geweld, maar het fascineert toch en even laat ik me bombarderen met beeld en geluid. De ontruiming van de Gazastrook komt voorbij; konvoien legervercrachtwagens, verzet plegende kolonisten, een onverzettelijke Sharon en het zo gedisciplineerd optredende leger. Daarmee ben ik terug bij een deel van mijn persoonlijke terugblik en bij mijn vak als therapeut. Begin december maakte ik Haim Omer mee van de universiteit van Tel Aviv, in een workshop over *non-violent resistance*. Hij vertelde onder meer dat hij en zijn collega gevraagd waren om volgens deze principes leger en politie te trainen voor de ontruiming van de Gazastrook. Dat hebben ze gedaan en met succes. De principes ontwikkelden Omer en zijn team in het omgaan met jongeren met ernstige gedragsproblemen. Een therapeut die systeemtherapeutische inzichten weet te vertalen en toepasbaar te maken in een politieke context. Ik vond het zeer imponerend.

Het bracht me ook bij de discussies in de redactie over ons tijdschrift en welke accenten we komend jaar willen leggen. Vorig jaar al spraken we over verbreding van onze eigen context. Zou het lukken om artikelen te vinden vanuit andere disciplines over onderwerpen die systeemtherapeuten direct aangaan? Kunnen we het maatschappelijk engagement en de kritische reflectie meer laten spreken? Welke ontwikkelingen zijn er in het systeemdenken, en waar staan systeemtherapeuten en kunnen we dat zichtbaar maken? De redactie zal in 2006 met een zekere gedrevenheid trachten rondom deze vragen bijdragen van auteurs te vinden en stelt suggesties op prijs.

De samenstelling van de redactie verandert in 2006 enigszins, omdat Hanneke Lafeber onze gelederen komt versterken. Er zijn geen redactieleden die de redactie verlaten, maar wel moeten we afscheid nemen van 'bijna-redactielid' Guus van Voorst, die heeft laten weten zijn bijdrage aan de rubriek *Onderzoek Gesignaleerd* te willen overdragen. Vanaf december 2000 heeft hij onderzoeksartikelen op het gebied van systeemtherapie voor ons gesignaleerd en becommentarieerd. Hij leverde in totaal veertien bijdragen en verzorgde zo heel actief, deskundig en trouw de link met het wetenschappelijk onderzoeksveld. Namens de redactie en de lezers van *Systeemtherapie* dank ik Guus hartelijk voor zijn inzet. Lot Wouda en Tim Zwaan nemen de fakkel over. We zijn blij voor het tijdschrift,

maar ook voor Guus van Voorst, dat de continuïteit van de rubriek gewaarborgd is.

Dan over het eerste nummer van dit jaar. In het openingsartikel betoogt *Johan Nieuwpoort* dat co-therapie in bepaalde behandelingen een zinvolle bijdrage kan leveren. Hij beschrijft een specifieke vorm van co-therapie en de voor- en nadelen daarvan. Vooral als behandelingen stagneren of dreigen vast te lopen lijkt co-therapie beweging te kunnen brengen, leidend tot een positief behandelresultaat. *Tim Zwaan* maakt in zijn recensie van het boek van Vansteenwegen ook een opmerking over co-therapie, namelijk dat hij had gehoopt dat er meer gezegd zou worden over de nadelen. Interessant is in ieder geval dat er over het thema co-therapie geschreven wordt in een tijd dat transparantie en efficiëntie hoog in het vaandel staan. Het daagt uit tot nadenken over de zin ervan.

Plasticine vormt de leidraad voor het artikel van *Wim Klijn*. Klijn illustreert nog eens dat non-verbale technieken zeer behulpzaam kunnen zijn in de therapie. Gedetailleerd en uitgebreid leidt de auteur ons door een therapiesessie. Duidelijk wordt hoe andere personen in het proces betrokken kunnen worden met behulp van stukken plasticine die in het gesprek gaandeweg steeds meer betekenis krijgen.

Hellinger blijft ons bezighouden met zijn familieopstellingen. *Marijke Gerbert* reageert op de reflectie van Anke Savenije, verschenen in *Systeemtherapie* 3 van de vorige jaargang. De voors en tegens kwamen eveneens aan de orde op een aan familieopstellingen gewijde studiemiddag, waarvan in de rubriek *Congressen* verslag wordt gedaan. Het interessante van de vier congresverslagen is dat ze heel verschillend en heel informatief zijn. Ik licht er nog een uit. Bij 'Gezin Gezien' zie je voor je hoe verschillend Freddy Lange en Youp Choy een gesprek voeren. Dat roept vragen op over de verschillende werkwijzen, over hoe familieleden al dan niet directief betrokken worden en over de waarde van reflexief vragen stellen. Als *Jolante de Tempe* zegt dat het symposium qua vorm en inhoud een manifestatie van zelfvertrouwen, visie en verantwoordingsbereidheid is, in een tijd dat de jeugdhulpverlening zwaar onder vuur ligt van media en politiek, dan is dat een hart onder de riem voor systeemdenkers in de jeugdhulpverlening. Ieder die daarin werkzaam is weet, of zou moeten weten, dat een systeemkijk bij uitstek in deze sector een integrerend kader kan en moet zijn. Later, in de boekbespreking van het gelijknamige boek, hoopt De Tempe dat Parlan in de toekomst vaker van zich laat horen en daagt zij andere instellingen in de jeugdhulpverlening uit om een aantal thema's die in het boek nog onvoldoende zijn uitgewerkt te onderzoeken en te verdiepen.

Ook de andere congresverslagen en boekbesprekingen zijn zeer lezenswaardig. *Henk Trip* vraagt onze aandacht voor een aanverwant terrein: systemisch werken in de groepstherapie, *Lieven Migerode* verdiept zich in de betekenis voor de systeemtherapie van ontwikkelingspsychologische visies, *Tim Zwaan* is kritisch over een boek van Vansteenwegen en Jolanthe de Tempe bespreekt het meest recent verschenen deel uit het levenswerk van Alice van der Pas. Lees de recensies en vorm uw eigen oordeel!

U vraagt zich wellicht af of ondergetekende de nieuwe hoofdredacteur van *Systeemtherapie* is, omdat het een goed gebruik is dat deze het voorwoord verzorgt voor het eerste nummer van een nieuwe jaargang. Echter, Marion van der Ende blijft voorlopig hoofdredacteur, maar zij is in verband met een 'mini-sabbatical' enkele maanden afwezig. Ik ben zo lang haar vervanger, vandaar.

Hans Bom